

Handlingsplan för integrationsarbete

Dokumenttyp Plan	Diarienummer 2016-625-133	Fastställt Kommunfullmäktige 2016-12-12, § 107
För revidering ansvarar Kommunchef	Uppföljning och tidplan Kommunchef	Dokumentet gäller Samtliga
Dokumentet gäller till och med Tills vidare		

Handlingsplan integrationsarbete för Nordmalings kommun	3
1. Styrning och ledning	3
2. Samhället (delaktighet och inflytande).....	4
3. Bostäder.....	5
4. Arbete och sysselsättning	6
5. Utbildning.....	7

Handlingsplan integrationsarbete för Nordmalings kommun

Integrationsstrategin beskriver hur Nordmalings kommun ska arbeta med integration i förhållande till omvärlden. Handlingsplanen kompletterar strategin och talar om hur integrationsarbetet ska bedrivas inom kommunens egna verksamheter.

Handlingsplanen bygger på fem prioriterade områden:

1. Styrning och ledning
2. Samhället
3. Bostäder
4. Arbete och sysselsättning
5. Utbildning

1. Styrning och ledning

Ett synligt och tydligt politiskt ledarskap lägger grunden för ett långsiktigt integrationsarbete. Integrationsfrågan bör prioriteras i all kommunikation och tydligt kopplas till det inställda siktet i visionen om att bli 10 000 invånare. Det bör tydligt framgå att integration inte bara är en del av, utan en förutsättning för, att nå den utveckling och tillväxt som behövs.

Ett tydligt ledarskap som konsekvent förmedlar fakta kring invandring och integration och kommunens intention är viktig för invånarnas förståelse och engagemang. Attitydpåverkan är en viktig del för att nå ett integrerat samhälle.

Mot bakgrunden att Nordmalings kommun behöver både få fler invånare för att fortsätta utvecklas och samtidigt utveckla sitt arbete för att lyckas med integrationen bör arbetet både förstärkas och samordnas. En effektiv organisation behöver riggas med ett samlat strategiskt integrationsarbete för att främja integrationen i kommunen. Det behövs ett förtydligande av var det övergripande kommunala ansvaret för integrationsfrågan ligger. Detta möjliggör en samlad analys och att effekterna av olika verksamheters arbete ses utifrån ett helhetsperspektiv. Mycket bra arbete görs idag men kunskapen om varandras arbete kan förbättras. Vad den ene gör måste stödjas av den andre så att inte parallella spår byggs upp.

Insatser	
1. Prioritera integrationens betydelse i kommande visionsarbete	Politiken
2. Låt det synas i medierna att ett aktivt integrationsarbete pågår i kommunen och därför bör integration ingå i riktlinjerna för kommunikation	Samtliga verksamheter, ansvarig kommunledningskontoret
3. Genomföra en utredning och utifrån den organisera: <ul style="list-style-type: none">• Ett generellt kommunövergripande samlat integrationsarbete	Kommunledningskontoret

2. Samhället (delaktighet och inflytande)

Valdeltagandet ökade i 2014 års val, men inte i alla grupper. I riksdagsvalet steg valdeltagandet bland inrikes födda men inte bland utrikes födda. Valdeltagandet bland inrikes födda ökade med nästan 2 procentenheter jämfört med 2010. Bland utrikes födda kan dock inte någon statistiskt säkerställd förändring konstateras. Detta medför att skillnaden i valdeltagande mellan dessa två grupper ökar och uppgår 2014 till 17 procentenheter. Samtidigt bör det nämnas att antalet utrikes födda har ökat betydligt mellan de två valtillfällena och benägenheten att rösta är lägre bland dem som nyligen fått svenskt medborgarskap än bland dem som varit svenska medborgare en längre tid. Valdeltagandet ökar alltså med tiden man bott i Sverige men oavsett den tid man bott i landet förblir valdeltagandet bland utrikes födda lägre än bland inrikes födda.

Som ny i ett land finns ett stort kunskapsbehov rörande praktiska, sociala och samhällsliga frågor. Det är ofta frågor som kvarstår långt efter etableringsåren. Möjligheten att kunna tillgodogöra sig information kring detta är viktig för både integration och demokrati. Det är också viktigt att information finns om Nordmalings kommun både som plats och som arbetsgivare.

Insatser	Ansvar
1. Utveckla medborgardialoger i hela kommunen för att stärka demokratiutvecklingen	Samtliga verksamheter, politiken
2. Utveckla befintliga mötesplatser som exempelvis biblioteksfilialer eller familjecentralen för att stödja integrationsprocessen genom lättillgängligt tillhandahålla information, erfarenheter, kontakter och kommunikationskanaler mellan nya invånare och lokalsamhället.	Kultur- och fritid, socialas verksamheter, kommunledningskontoret, skolan
3. Utveckla mottagandet och etableringen i kommunen genom ett kommungemensamt program där samtliga interna aktörer finns med.	Kommunledningskontoret
4. Se över kommunala informationsmaterial utifrån att öka tillgängligheten för fler språkgrupper.	Samtliga verksamheter, kommunledningskontoret har ett övergripande ansvar
5. Se över kommunala informationsmaterial rörande val och samhällsinformation i stort	Kommunledningskontoret har ett övergripande ansvar

Social och kulturell delaktighet

Utrikes födda har en lägre grad av socialt och kulturellt deltagande än inrikes födda. Integration skapas då människor av olika ursprung med likvärdiga livschanser möts, blandas och berikar varandras erfarenheter. Viktiga arenor för möten och integration är bland annat kultur- och idrottsföreningar. Det finns skillnader i vad och i vilken utsträckning unga deltar i föreningslivet. Flickor med utländsk bakgrund deltar i lägre utsträckning än flickor med svensk bakgrund i idrottsföreningar. Enligt riksidrottsförbundet är fotboll, basket och kampsporter de idrotter där deltagandet är vanligast bland unga med utländsk bakgrund. Deltagandet i förening och musikskola är kopplat till resurser. Ungdomar som kommer från familjer med större materiella resurser och har svenskt ursprung är överrepresenterade i dessa verksamheter.

Kommunen kan på olika sätt verka för att underlätta skapandet av flera mötesplatser mellan olika befolkningsgrupper, där man kan utveckla förståelse och kunskap om varandras kulturer. Skapa möten mellan människor som annars inte skulle mötas och skapa nätverk mellan människor och organisationer.

Insatser	Ansvar
1. Fortsatt stöd till, och samarbete med, föreningslivet med särskilt fokus på att utjämna könsmässiga och socioekonomiska skillnader i barns fritidsaktiviteter	Kultur- och fritid, socialas verksamhet
2. Tillgängliggöra föreningslivet för framförallt barn och unga med utländsk bakgrund genom att: <ul style="list-style-type: none"> - Utbilda vuxna med utländsk bakgrund i föreningskunskap - Utveckla ”prova på – verksamhet” för hela familjer med utländsk bakgrund 	Kultur- och fritid, socialas verksamhet
3. Öka tillgängligheten till kommunala verksamheter för barn och unga med utländsk bakgrund och med särskilt fokus på flickor.	Kultur- och fritid, skolan
4. Kommunen ska tillsammans med föreningslivet arbeta med attitydfrågor utifrån diskrimineringsgrunderna där diskriminering och kränkningar på grund av etnicitet är en del.	Kultur- och fritid
5. Utveckla ett integrationsråd	Kommunledningskontoret
6. Tillsammans med Röda Korset och andra samarbetspartners utveckla mentorsprogram	Kommunledningskontoret
7. Utveckla arbetet med socialt förebyggande insatser i närområden	Sociala, kommunledningskontoret

3. Bostäder

Den svenska bostadsmarknaden är segregerad vilket betyder att olika befolkningsgrupper ofta bor åtskilda från varandra. Så är det till vissa delar även i Nordmalings kommun.

De olika områdena är delar av en helhet och behöver ses i sitt samband – inte som isolerade enheter. Det handlar exempelvis om fortsatta satsningar på utveckling av kollektivtrafik och service som underlättar människors vardagsliv samtidigt som ett områdes attraktivitet ökar. En väl fungerande kollektivtrafik spelar en särskilt viktig roll för integrationen då den påverkar invånarnas möjlighet att bo på olika platser i kommunen. Kollektivnära trafik är också en förutsättning för mångas möjlighet till socialt deltagande som exempelvis föreningslivet.

Människors val och valmöjligheter när det gäller boende har att göra med flera faktorer. Det kan handla om inkomst och sysselsättning men det kan också handla om vad man faktiskt erbjuds. Ofta styr ekonomin om man har möjlighet att välja boende eller får ta vad som erbjuds.

Insatser	Ansvar
1. Integrationsaspekter ska beaktas i all samhällsplanering, såväl fysisk som social	Samtliga verksamhetsområden
2. Inventera färdiga/ befintliga detaljplaner som inte är bebyggda för att bygga bostäder med kort produktionstid.	Kultur- och fritid, skolan, socialas verksamhet samt kommunledningskontoret
3. Sträva efter att bygga nya bostäder till rimlig hyra, för att alla människor ska ha möjlighet att etablera sig på bostadsmarknaden.	Samtliga verksamheter, kommunledningskontoret har ett övergripande ansvar
4. Utveckla arbetet med hyresbostäder och kollektivnära trafik i samklang.	Kommunledningskontoret
5. Fördjupa information och dialog med lokala fastighetsägare och privata hyresvärdar om invandringens och mångfaldens betydelse ur ett tillväxtperspektiv.	Samhällsbyggnads/ kommunkansliet
6. Starta ett nätverk med kommunens fastighetsägare i syfte att få igång en samverkan/ samsyn kring hur bostäder förmedlas.	Kommunledningskontoret
7. I den långsiktiga planen för hur omsorgsverksamheten ska se ut om tio år bör ett särskilt fokus på Nordmalings bor med utländsk bakgrund finnas.	Sociala/ kommundelsförvaltning

4. Arbete och sysselsättning

I Sverige har utrikes födda generellt lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda. Bland flyktingar och anhöriginvandrare som nyligen kommit till Sverige är det få som börjar arbeta direkt. Den vanligaste sysselsättningen är studier.

SCB har studerat utvecklingen av andelen förvärvsarbetande bland utrikes [födda](#) kvinnor och män som invandrade under åren 1997–1999. Av dem som kommit till Sverige som flyktingar eller anhöriginvandrare var det 8 av 10 eller cirka 31 000 personer som stannade kvar i Sverige under de 13 år som uppföljningen omfattar.

Totalt var det nästan 12 000 flyktingar från 90 olika länder som stannade kvar i Sverige under 13 sammanhängande år. Många av dem kom från Irak och forna Jugoslavien. Bland de nästan 20 000 anhöriginvandrarerna var Irak, Jugoslavien och Turkiet de vanligaste ursprungsländerna.

Efter 10 års tid i Sverige arbetade 60 procent av kvinnorna som kommit som flykting- eller anhöriginvandrare. Bland männen arbetade något mer än 60 procent av flyktingarna och omkring 70 procent av anhöriginvandrarerna. Efter ytterligare ett par år i Sverige ökade kvinnornas förvärvsfrekvens lite till medan männens utveckling avstannade. Detta kan bero på att männen drabbades hårdare av finanskrisen som inträffade under hösten år 2008. Den krisen sammanföll med att de invandrade bött i Sverige under omkring 10 år. Även efter 13 års tid i Sverige har flyktingar och anhöriginvandrare lägre förvärvsfrekvens än jämgamla inrikes födda kvinnor och män.

Arbetsförmedlingen har ett samordnande ansvar för att ge nyanlända rätt förutsättningar för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning. Under 2014 har Arbetsförmedlingen genom ett särskilt regeringsuppdrag arbetat med att utveckla metoderna för och öka omfattningen av validering av nyanlända invandrades kompetens. Bland annat har Arbetsförmedlingen identifierat tre huvudsakliga utmaningar i arbetet med att öka antalet nyanlända i validerande insatser; identifiering av kompetens, tillgång till validerande insatser och kompletterande utbildning samt attityder och föreställningar.

Kommunernas direkta ansvar när det gäller rätten till arbete är begränsad. Det finns dock mycket som kommunerna kan göra för att underlätta för personer att komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Det är viktigt att den kommunala verksamheten i sin helhet bidrar till att skapa förutsättningar för arbete, exempelvis näringslivsutveckling, och att människor har de kunskaper och kompetenser som krävs på arbetsmarknaden. Kommunerna har också ett direkt ansvar när det gäller att anställa personer och påverka andra arbetsgivare från alla grupper i samhället och att ha ett icke diskriminerande förhållningssätt.

Insatser	Ansvar
1. Anordna utbildningar för kommande bristyrken	Kommunledningskontoret, skolan
2. Möjliggöra språk- och praktikplatser inom samtliga verksamheter	Samtliga verksamheter
3. Tillämpa sociala krav vid upphandling så att personer som står långt från arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.	Samtliga verksamheter
4. Tillsammans med personalavdelningen utreda hur man kan utveckla rekryteringsprocessen i syfte att öka andelen anställda med utländsk bakgrund	Kommunledningskontoret
5. Utveckla ingångar till de privata arbetsgivarna för att ta fram praktikplatser mm för invandrare	Kommunledningskontoret
6. Genom arbetsmarknadsenheten arbeta med att hålla nere arbetslösheten för utsatta grupper	Kommunledningskontoret

5. Utbildning

Enligt SCB är hög utbildning ungefär lika vanligt bland utrikes födda som invandrat under 2000 – talet som bland jämnåriga inrikes födda. Däremot är andelen med gymnasiet som högsta utbildningsnivå betydligt lägre än för inrikes födda. En växande befolkning och allt fler äldre gör att bristen på utbildade inom vård och omsorg kan komma att bli stor. Detta gäller framförallt vård- och omsorgsutbildade på gymnasienivå. Behovet av personal inom främst äldreomsorgen men även inom området funktionsnedsättning beräknas öka kraftigt, särskilt efter 2020 då 40-talisterna kommer upp i den mer vårdbehövande åldersgruppen 80 år och äldre. Även behovet av två- språkig personal ökar då allt fler äldre med utländsk bakgrund kommer att vara i behov av äldreomsorg. Samtidigt förväntas tillgången på arbetskraft att minska då intresset för vård- och omsorgsutbildningen inom gymnasieskolan inte är tillräckligt stor. Att få unga intresserade av att välja just vård- och omsorgsutbildning är en utmaning.

Andra yrkesgrupper med kommande rekryteringsproblem är bland annat förskolelärare och fritispedagoger, grund- och gymnasielärare och då framför allt yrkeslärare. Även hotell- och restaurangsektorn bedöms fortsätta att växa.

Utbildning har oerhört stor betydelse för ungdomars framtida möjligheter. Att få lyckas i skolan och med sina studier är en förutsättning för framtida etablering på arbetsmarknaden och för ett framtida gott liv. Utrikes födda elever som kommit till Sverige efter skolstarten är en särskilt utsatt grupp då endast drygt hälften av dem uppnår gymnasiebehörighet och idag kräver i stort sett hela arbetsmarknaden minst gymnasieutbildning.

Barn och unga

Insatser	Ansvar
1. Öka förskolor och skolors Interkulturella och förebyggande arbete för integration	Skolan
2. Öka andelen utrikes födda elever som uppnår kunskapskraven för att komma in på gymnasieskolan	Skolan
3. Utveckla insatser som minskar hemförhållandets betydelse för att nå kunskapsmålen	Skolan
4. Arbeta för att få ungdomar intresserade av att gå gymnasieprogram som är kopplade till framtida bristyrken	Skolan
5. Utveckla förskolors- och skolors information på fler språk än svenska	Skolan, kommunledningskontoret

Vuxna

Insatser	Ansvar
1. Fortsätta att utveckla SFI som ett verktyg för integration	Skolan
2. Anordna yrkesutbildningar inom områden kopplade till bristyrken	Skolan
3. Undersök möjlighet till språkträning för föräldralediga/ arbetslösa i närområden	Skolan/ kommunledningskontoret